

Departementaal Vertrouwendijk
Rijksoverheid

Wekelijks Maatschappelijk Beeld COVID-19

Week 2

11-1-2021

1. Naleving en draagvlak

- Hoewel **veel mensen zich aan de regels houden**, is er ook sprake van **veel incidenten waarbij dat niet gebeurt**.
- Dit weekend was het in veel regio's **druk in de natuurgebieden**, vooral in Utrecht en in Zuid Limburg (sneeuw). Gezien er **weinig recreatiemogelijkheden** zijn, de verwachting is dat mensen dit bij mooi weer blijven doen.
- Op verschillende plekken vonden **demonstraties** plaats **tegen de virusmaatregelen of tegen het vaccineren**.
- Veel voorkomende overtredingen zijn groepsvorming, illegale feestjes, car-meetings, niet dragen van mondkapjes, geen afstand houden, winkels of ondernemingen die toch open zijn.
- Over het algemeen verloopt de handhaving goed.
- In sommige regio's wordt er opgemerkt dat mensen de grenzen opzoeken en dat er weerstand is tegen handhaving.

Zie slide 5, 6 en 7 voor nadere toelichting

2. Maatschappelijke gevolgen

Hoofdboodschap:

De coronacrisis en de genomen maatregelen vergroten de ongelijkheid (MEV, CPB) en maken de verschillen in leefsituatie tussen verschillende groepen groter (Sociale Staat van Nederland, SCP).

- Het CPB wijst erop dat de verschillende maatregelen die tijdens de coronacrisis zijn genomen de ongelijkheid vergroten, waaronder het sluiten van de scholen. Ook de noodmaatregelen zijn hier debet aan.
- SCP: Naar verwachting verslechtert de kwaliteit van leven en worden verschillen tussen groepen groter door de coronacrisis. Mensen met veel regie op hun leven zullen minder gevolgen ervaren en sneller terugveren. Mensen met weinig regie en weinig hulpbronnen worden juist harder getroffen (bv mensen die er financieel op achteruit zijn gegaan). Deze groep ervaart ook meer eenzaamheid.

Zie slide 11 en 12 voor nadere toelichting

3. Economische gevolgen

- **Het economisch herstel was sterker dan verwacht in het derde kwartaal, met 7,7% groei (kwartaal-op-kwartaal).** Na de krimp in de eerste twee kwartalen (-1,5% en -8,5%) lag het bbp daarmee aan het eind van het derde kwartaal nog 3% lager lag dan eind 2019.
- **De arbeidsmarkt laat in het derde kwartaal een opleving zien. In maandcijfers daaropvolgend (oktober) stijgt het aantal werkenden en daalt de werkloosheid.** De banenkrimp uit het tweede kwartaal is voor 55% hersteld. *Zie slides 8, 9, 11 en 13 voor nadere toelichting*
- **De vooruitzichten blijven somber, ondanks herstel.** In de basisraming neemt het bbp in 2021 toe met 2,8%. In het start-stop-scenario, met nieuwe golven besmettingen, zal de economie verder krimpen met 0,6%. Ook in de basisraming nemen het aantal faillissementen en de werkloosheid volgend jaar toe (tot 6,1%).

Zie slides 12, 13, 15, 17 voor nadere toelichting

4. Gebruik noodregelingen

- **De uitstaande belastingschuld bedraagt € 12,3 miljard.** Het aantal debiteuren lijkt zich te stabiliseren.
- **Het loket voor de NOW-3 is per 13 december gesloten.** Voor de NOW-3 zijn tot en met 11 december ongeveer 38 duizend aanvragen gedaan. Voor de TVL is dit 47 duizend. Er zijn circa 200.000 debiteuren belastinguitstel.

Zie slides 19, 20 voor nadere toelichting

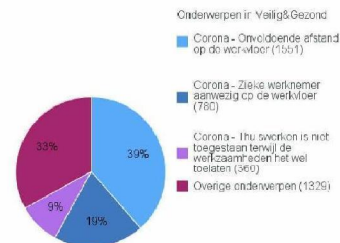
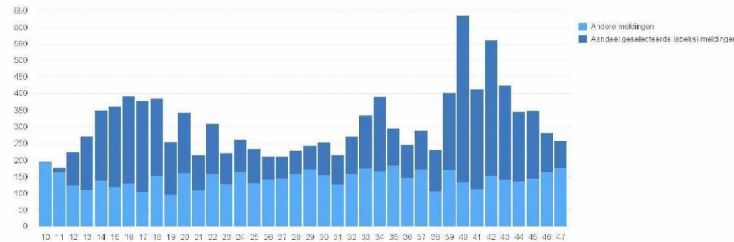
5. Ontwikkelingen buitenland/CAS/BES

- IMF, OESO en andere organisaties stelden hun prognoses in de afgelopen weken in positieve zin bij. Dat was voor de heropleving van het virus.
- Nu worden in Europa overal de teugels weer aangehaald en de PMIs wijzen niet meer op groei.
- In de VS is de economie de afgelopen maanden weer op stoom gekomen, maar met toenemend aantal besmettingen. Hoe zich dat de komende weken gaat ontwikkelen is onduidelijk.
- China heeft het virus onder controle en doet het economisch goed, maar de rest van Azië blijft in economisch opzicht achter.

1. Naleving

- › Het aantal coronameldingen t.o.v. het totale aantal meldingen tot en met 22 november is met 1% afgenomen tot 46%.
- › 19% van de meldingen in het domein Veilig & Gezond betreft de aanwezigheid van een zieke werknemer op de werkvloer.

Nalevingsmonitor veiligheidsregio's LOT-C (1/2)

Naleving:

- › Hoewel veel mensen zich aan de regels houden, is er ook sprake van veel incidenten waarbij dat niet gebeurt.
- › Dit weekend was het in veel regio's druk in de natuurgebieden, vooral in Utrecht en in Zuid Limburg (sneeuw). De verwachting is dat mensen dit bij mooi weer blijven doen, omdat er verder weinig recreatiemogelijkheden zijn.
- › Op verschillende plekken vonden demonstraties plaats tegen de virusmaatregelen of tegen het vaccineren.
- › Veel voorkomende overtredingen zijn groepsvorming, illegale feestjes, car-meetings, niet dragen van mondkapjes, geen afstand houden, winkels of ondernemingen die toch open zijn.

Handhaving:

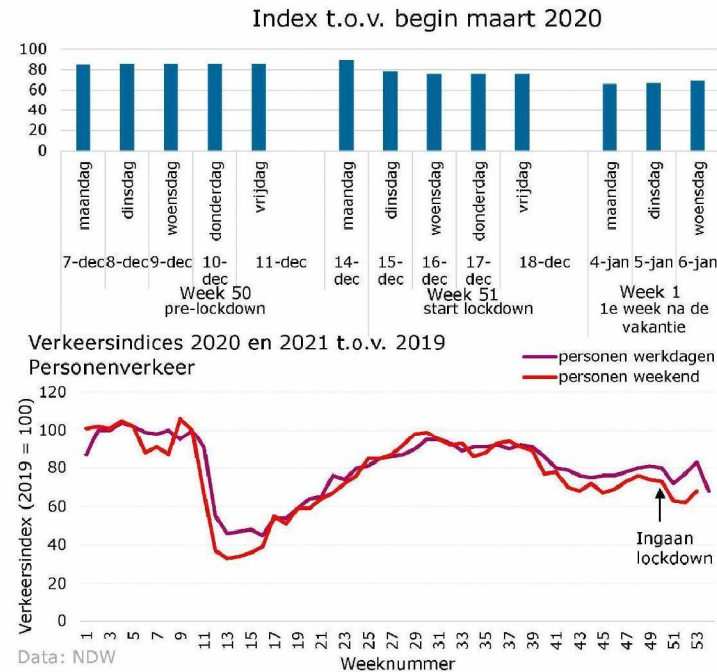
- › Over het algemeen verloopt de handhaving goed.
- › In sommige regio's wordt opgemerkt dat mensen de grenzen opzoeken en dat er weerstand is tegen handhaving.

Personenmobiliteit (1)

Wegverkeer (t/m wo 6 jan 2021)

- Het personenverkeer op hoofdwegen¹ lag op de eerste werkdagen van 2021 (wk 1, t/m wo 6 jan) iets lager dan in de eerste week van de lockdown (wk 51) en de week vóór de lockdown (wk 50) (fig boven).
- Het personenverkeer ligt momenteel op 68% t.o.v. het referentieniveau². Dit is iets lager dan het niveau in de eerste week van de lockdown (wk 51, toen: 72%) en duidelijk lager dan de week voor de lockdown (wk 50, toen: 80%). In de kerstperiode schommelde het niveau wat, onder invloed van een andere verdeling van feestdagen t.o.v. vorig jaar.
- Op de feestdagen was het rustiger dan op dezelfde dagen het jaar ervoor³. Op 1^e kerstdag lag het personenverkeer op 75% en op 2^e kerstdag op 68% van dat van vorig jaar. Het grotere verschil op 2^e kerstdag komt waarschijnlijk doordat in vergelijking met vorig jaar veel winkels niet open waren. Op 31 dec lag het niveau op 67% en op 1 januari op 80% van dezelfde dag vorig jaar.
- Het wegverkeer ligt momenteel op het niveau van eind mei. Ter vergelijking: tijdens de intelligente lockdown lag het wegverkeer tussen de 30-50% t.o.v. 2019.

¹Personenverkeer betreft alle voertuigen die korter zijn dan 5,6m. Vrachtverkeer betreft voertuigen die langer zijn dan 12,2m. Hoofdwegen betreffen alle snelwegen in Nederland.

²Als referentieniveau voor week 1 van 2021 is gekozen voor week 2 2020. Dit omdat zowel week 1 van 2019 als week 1 van 2020 gedeeltelijk feestdagen bevatten, terwijl week 1 van 2021 een 'normale werkweek' is.

³NRC meldde vorige week maandag op basis van TomTom data dat het met kerst bijna net zo druk zou zijn geweest op de snelweg als tijdens de kerstdagen in 2019. Dit beeld was gebaseerd op ⁸ congestieniveaus bij een aantal steden. De verkeersintensiteit die berekend wordt door NDW (op basis van metingen door tellussen) laat op landelijk niveau echter zien dat het tijdens de kerstdagen in 2020 duidelijk rustiger was op de weg dan tijdens de kerstdagen in 2019. Wel kan het zijn dat het incidenteel op sommige plekken wat drukker was.

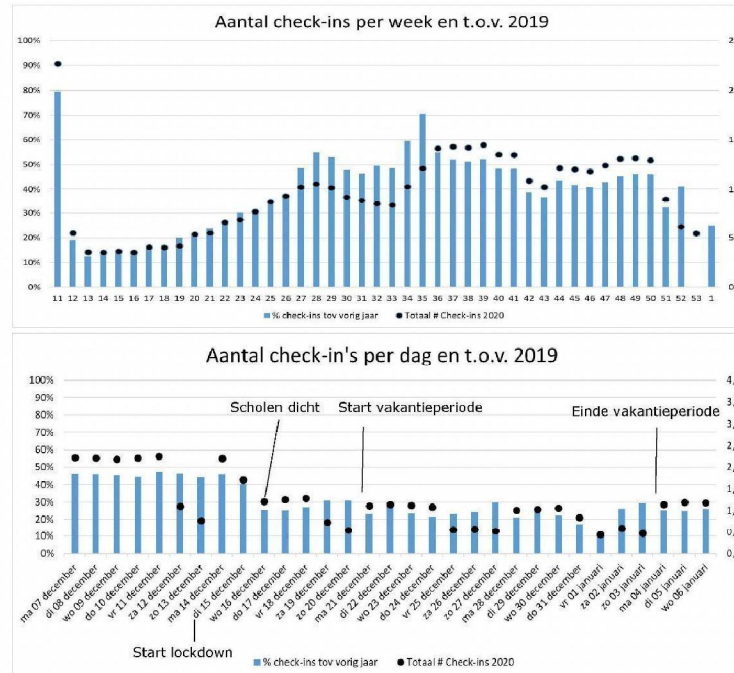

Personenmobiliteit (2)

OV-gebruik (t/m wo 6 jan 2021)

- Het niveau van het OV-gebruik (aantal check-ins) ligt begin wk 1 rond de 25% t.o.v. 2019. In wk 50 (week vóór de lockdown) lag dit nog rond 45% (fig boven). Het niveau daalde met name na het ingaan van het sluiten van de scholen op 16 december jl (fig onder). Onderwijs heeft een aanzienlijk deel in het OV.
- In wk 52 en wk 53 lag het absolute aantal check-ins iets lager dan in de eerste dagen van 2021. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de kerstvakantieperiode¹.
- Het huidige niveau is vergelijkbaar met dat van eind mei 2020. Ter vergelijking: tijdens de intelligente lockdown daalde het OV-gebruik naar ca. 15% t.o.v. 2019.
- Het OV-gebruik lag op dinsdag 5 jan in week 1 over vrijwel de gehele dag lager dan op dinsdag 15 dec (wk 51, 1^e week lockdown) en dinsdag 8 dec (wk 50 vóór de lockdown). De daling was het grootst in de ochtendspits, gevolgd door de middag. Dit is met name het gevolg van het wegvallen van veel onderwijsverplaatsingen, die vooral op deze momenten plaatsvinden.

¹Door de vakantieperiode en de 'extra week' van het jaar is het lastig om voor wk 52 en met name wk 53 een goede vergelijking te maken met 2019. Vervoerders geven aan dat het gebruik lag tussen de 30-40% t.o.v. 2019. Dat het relatieve niveau daarmee wat hoger lag dan in wk 51 kan verklaard worden doordat het OV in deze periode ook in 2019 vooral werd gebruikt voor overige doeleinden (en minder voor onderwijs en werkdoeleinden). Deze groep gebruikt het OV wel minder dan normaal, maar heeft wel beperkte alternatieve mogelijkheden.

Data: Translink

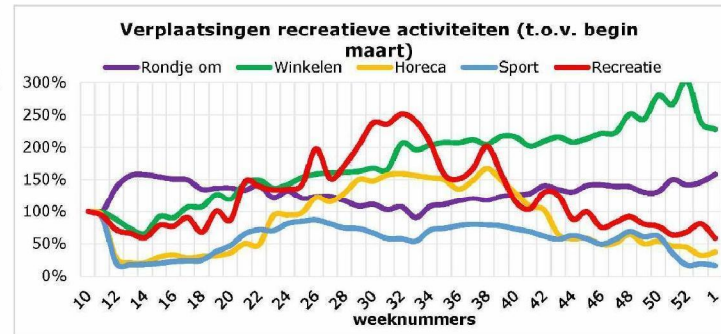
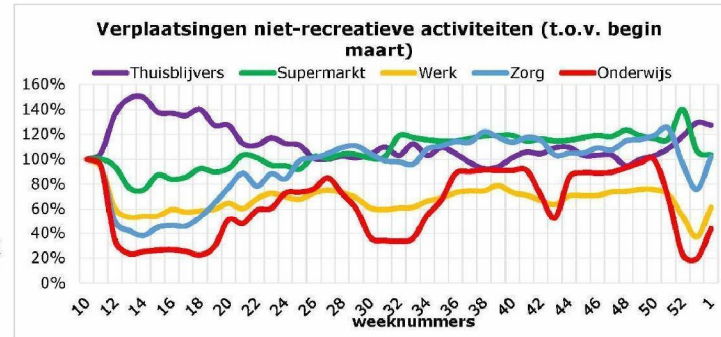
Personenmobiliteit (3)

Verplaatsingen naar motief (t/m di 5 jan)

- Het aantal thuisblijvers (mensen die op een gemiddelde dag niet naar buiten gaan) lag begin wk 1 (t/m di 5 jan) duidelijk hoger dan vóór de lockdown. Wel ligt dit nog wat lager dan tijdens de intelligente lockdown.
- Het aantal verplaatsingen voor werk lag begin wk 1 (t/m di 5 jan) rond de 60% t.o.v. begin maart; in de week vóór de lockdown lag dit nog rond 76%. Het niveau ligt nu rond dat van de intelligente lockdown¹.
- Het aantal verplaatsingen voor onderwijs lag in de eerste dagen van 2021 (t/m di 5 jan) rond de 45% t.o.v. begin maart. In week 50 (vóór aanvang van de lockdown) lag het niveau nog ongeveer gelijk aan begin maart. De daling is een gevolg van de sluiting van de scholen. Wel ligt het aantal onderwijsverplaatsingen nu wat hoger dan tijdens de intelligente lockdown (toen ca. 20-25%).
- Het aantal supermarktverplaatsingen lag begin wk 1 (t/m di 5 jan) duidelijk lager dan in de week vóór de lockdown. Het ligt wel hoger dan tijdens de intelligente lockdown. Het aantal winkelverplaatsingen laat een zelfde patroon zien.
- Het aantal sportverplaatsingen lag begin wk 1 (t/m di 5 jan) duidelijk lager dan in de week vóór de start van de lockdown en ligt op ca. 17% t.o.v. begin maart. Het ligt nu rond het niveau van de intelligente lockdown, maar seizoenseffecten kunnen hier ook een rol spelen.
- In bovenstaande analyses is niet voor de gehele periode een vergelijking te trekken met het niveau van 2019.

WERKDAGEN

¹Het aantal verplaatsingen voor werk betreft woon-werkverplaatsingen, maar ook andere werkgerelateerde verplaatsingen. Het feit dat winkelpersoneel van niet-essentiële winkels nu ook (deels) thuis zit kan bijv. hier ook van invloed zijn.

2. Maatschappelijke gevolgen

Hoofdboodschap:

Op dit moment dalen de bijstand en werkloosheid, maar de vooruitzichten zijn somber. De coronacrisis en de genomen maatregelen vergroten de ongelijkheid (CPB) en maken de verschillen in leefsituatie tussen verschillende groepen groter (SCP).

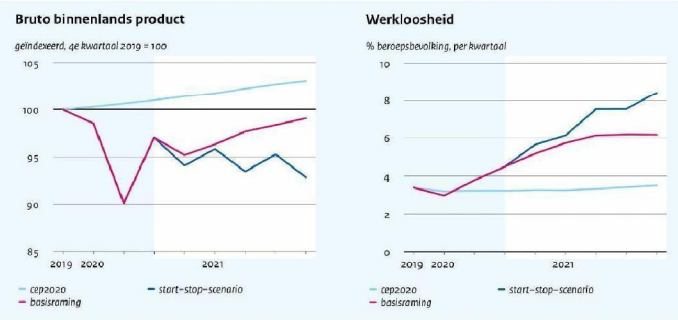
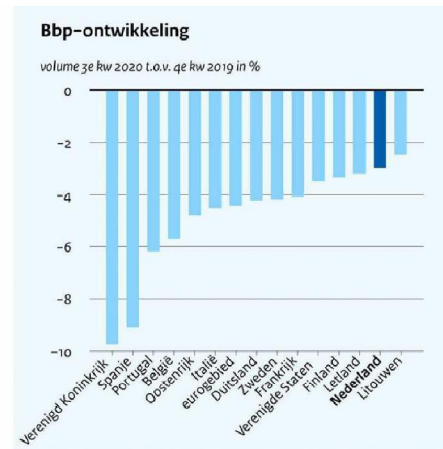
Onderwerp	Toelichting
Bijstand	Ook in september is het aantal bijstandsuitkeringen weer licht gedaald, aldus Divosa. Dat komt vooral door meer uitstroom naar werk en een hoge uitstroom naar onderwijs die elk jaar tussen juli en oktober plaatsvindt. Tegelijkertijd stroomden ook meer mensen de bijstand in. Vooral de leeftijdsgroep van 18-27 stroomt veel in en uit.
Werk	Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2020 zijn er in het tweede kwartaal van 2020 496 minder banen binnen de banenafpraak. UWV heeft geen informatie over de reden van het baanverlies en dus ook niet over een mogelijke relatie met de coronacrisis. Een afname in het aantal banen vanuit het eerste naar het tweede kwartaal is in voorgaande jaren niet voorgekomen.
Ongelijkheid	Het CPB wijst er via de MEV op dat verschillende maatregelen die tijdens de coronacrisis zijn genomen de ongelijkheid vergroten. Te denken valt aan het sluiten van de scholen: "thuisonderwijs is een stuk lastiger voor wie klein behuist is, minder (digitale) leermiddelen en lager opgeleide ouders heeft". Ook de noodmaatregelen zijn debet aan het vergroten van de ongelijkheid op de arbeidsmarkt, aangezien ze zijn geënt op de huidige scheve situatie op de arbeidsmarkt: de ruimhartige NOW beschermt vaste contracten, terwijl zelfstandigen terugvallen op minimumniveau en flexwerkers kortstondig de TOFA hebben kunnen gebruiken. Het SCP wijst in oa Coronakompas op eenzelfde ontwikkeling: werkloosheid treft vooral kwetsbare groepen , zoals jongeren, mensen met een migratieachtergrond, laagopgeleiden en mensen met een arbeidsbeperking. In Sociale Staat van Nederland (SSN) wordt verwachting uitgesproken dat verschil in leefsituatie ook toe gaat nemen , hoewel deze verschillen op dit moment (sep-20) stabiel zijn: mensen met meer regie op hun leven zullen minder gevolgen ervaren en sneller terugveren.
Hulporganisaties	Het Rode Kruis stelt dat in de tweede golf meer hulp nodig is. Vraag naar voedselhulp is verdubbeld. Voedselbanken verwachten forse toename (50%), vooral onder flexwerkers en ZP-ers. Door anti-verspillingsaanpak van supermarkten verwachten zij tegelijkertijd minder producten te kunnen aanbieden (wat leidt tot een gat in vraag en aanbod van 35 miljoen producten).

3. Economische gevolgen NL

3.1 Nieuwe ramingen cpb

- De economie krimpt dit jaar met 4,2%. Dat de krimp lager uitvalt komt door het sterker dan verwachte herstel in het derde kwartaal.
- Nederland is relatief goed door de crisis heen gekomen tot nog toe (ondanks 3% krimp in de eerste drie kwartalen).
- In de basisraming neemt het bbp in 2021 toe met 2,8%. De veronderstelling is daarbij dat de coronapandemie onder controle blijft. In het start-stop-scenario opgenomen, met nieuwe golven besmettingen zal de economie niet herstellen, en verder krimpen met 0,6%.
- De werkloosheid loopt in 2021 verder op naar 6,1%. De productiegroei leidt niet tot hogere werkgelegenheid in personen maar tot een stijging van het aantal gewerkte uren per persoon. In het start-stop-scenario loopt de werkloosheid op naar 8% eind 2021.

3. Economische gevolgen NL

3.2 Realisaties: Vertrouwensindicatoren en arbeidsmarkt in het rood, herstel fin. markten, vervoer en pintransacties

Indicator	2-mrt	9-mrt	16-mrt	23-mrt	30-mrt	6-apr	13-apr	20-apr	27-apr	4-mei	11-mei	18-mei	25-mei	1-jun	8-jun	15-jun	22-jun	29-jun	6-jul	13-jul	20-jul	27-jul	3-aug	10-aug	17-aug	24-aug	31-aug	7-sep	14-sep	21-sep	28-sep	5-okt	12-okt	19-okt	26-okt	2-nov	9-nov	16-nov	23-nov	30-nov	7-dec					
Lockdown index (Oxford)	1	32	67	74	79	80	80	80	80	80	69	69	69	63	63	59	59	45	40	40	40	40	40	40	49	51	51	51	51	48	60	62	62	62	62	65	66	64	56							
Mutatie belastingschuld, € mln					177	300	300	500	500	500	150	1050	600	2300	2120	587	1375	7	731	-355	1969	598	-583	-1077	666	976	-243	-1371	-1013	44	531	40	-375	578	70	-80	-207	357	950	-7	-161					
Mutatie lening en kredietruimte							3		0,8	4		1		2,2		1,8		1,8		2,8		1,7		2,1						2,2						2,6										
Consumentenvertrouwen			-2				-22		-27		-31		-29		-27		-26		-26		-29		-28		-28		-30		-26																	
Producentenvertrouwen			0				-29				-25				-15,1				-8,7				-5,4		-4,8				-5,6																	
Electriciteitsverbruik (-o-%)	-3%	-8%	-8%	-11%	-11%	-13%	-11%	-11%	-11%	-14%	-5%	-7%	-3%	-7%	2%	0%	-4%	-4%	-6%	-2%	-6%	-1%	2%	14%	6%	-7%	-4%	-3%	-1%	-2%	4%	-1%	2,9%	4,8%												
Aantal pintransacties, miljoen	104	105	92	81	81	88	79	95	89	91	88	94	101	98	101	104	110	105			451				440				426																	
Advertentieuitgaven (-o-%)	3%	1%	-15%	-36%	-39%	-39%	-35%	-29%	-27%	-38%	-27%	-28%	-20%	-24%	-24%	-13%	-12%	-1%	-11%	1%	6%	-1%	-5%	0	5%	-8%	-7%	-1%	-4%	-2%	1%	8%	2%	3%	-2%	3%	11%	4%	0%							
Nieuwe inschrijvingen KvK	6,175	4,028	4,805	4,481	4,363	3,389	4,322	4,085	4,905	5,743	4,211	5,273	5,394	6,039	5,323	7,332	7,705	6,012	5,735	5,149	5,550	5,162	4,788	5,291	6,086	6,029	5,697	5,367	6,815	6,201	6,284	6,790	6,287	6,786	6,411	6,777	6,721	6,461	6,967	6,201						
Wereldhandel, volume (m-o-m%)			-3%				-12%				-1%				8%			5%						2%																						
Faillissementen (gem. 3 weken)	74	75	75	64	63	73	79	91	86	93	76	78	85	78	70	72	59	61	53	62	53	48	45	53	47	48	40	44	47	56	56	54	48	48	44	50	48	54								
Aantal werkenden			9,040				8,880			8,856					8,901				8,905					8,909				8,906				8,946														
Aantal werklozen			273				314			330					404				419				426				413				406															
Aantal gewerkte uren per week		32,7		28,7		28,0			26,7					27,7																																
AEX (weekgemiddelde)	557	484	404	475	471	500	491	509	527	505	512	531	528	561	565	565	564	564	565	575	565	564	560	562	564	566	553	543	551	554	550	559	569	559	539	562	596	600	607	611	617					
Internationale volatiliteitsindex	37	58	75	63	53	45	40	42	34	33	32	29	28	26	32	34	33	31	28	29	25	25	24	23	23	23	28	30	26	28	27	27	26	29	36	31	24	23	22	21	22					

Bron: Belastingdienst, Betaalvereniging Nederland, CBS, CBOE, Entso-e, ING, Kamer van Koophandel, Nielsen, Oxford University en UWW
11-1-2021

3. Economische gevolgen

Toelichting kleurentabel

- Deze specifieke crisis brengt verschillende schokken teweeg met elk een verschillend effect en dynamiek:
 - **Vertrouwen:** is na corona snel fors gedaald en blijft laag en negatief. Het consumentenvertrouwen in november (-26) was iets minder negatief dan oktober (-30), maar bevindt zich al maanden op een somber niveau. Dit kan het economische herstel, zeker voor wat betreft de consumptie, belemmeren.
 - **Faillissementen:** deze zijn de laatste weken opvallend laag. In de eerste 47 weken van 2020 zijn 2.966 bedrijven en instellingen failliet verklaard. Dat zijn er 438 minder dan in dezelfde periode van 2019. De steunmaatregelen houden vermoedelijk veel bedrijven op de been.
 - **Liquiditeit:** Het aantal debiteuren dat uitstel van belastingen heeft aangevraagd is de afgelopen twee weken weer toegenomen. Ook het totale openstaande bedrag nam toe. De toename lijkt zich nu te stabiliseren. De gebruikte leen- en kredietruimte bij banken neemt nog steeds toe.
 - **Arbeidsmarkt:** de arbeidsmarkt blijft de laatste maanden relatief stabiel. De werkloosheid loopt achter op de ramingen (zie slide 11).
 - **Financiële markten:** Indien de beurzen wereldwijd instorten, kan de recessie worden verzaamd. Tot nu toe is daarvoor nog geen aanwijzing. De afgelopen maand stegen de koersen hard, volgens analisten vanwege de verwachtingen rondom coronavaccins.

3. Uitzicht: pinbetalingen

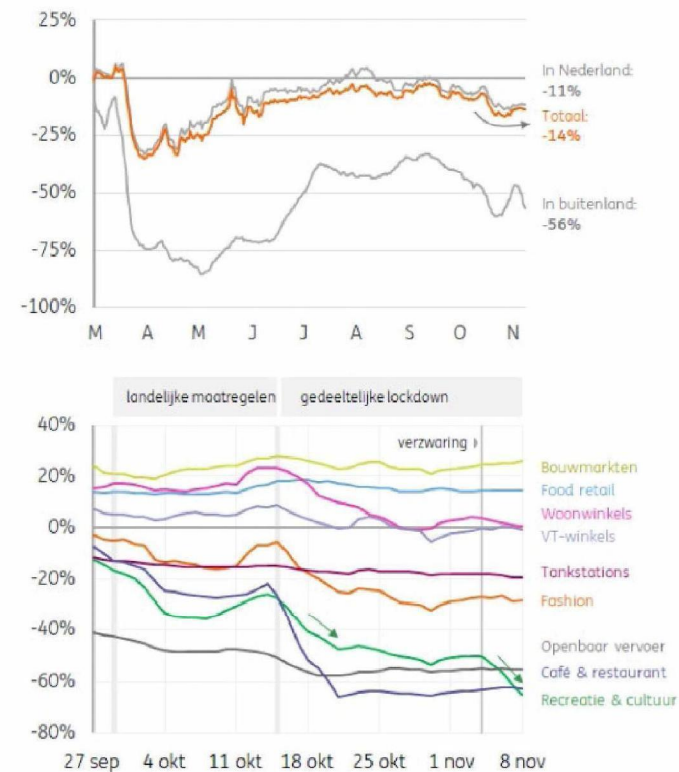
ING heeft recent gepubliceerd over de pinbetalingen (landelijke info niet beschikbaar):

- > Na een duidelijke daling in de 2e helft van oktober (vanaf de start van de gedeeltelijke lockdown) laat de waarde van pinbetalingen en geldopnames **recent een stabiele ontwikkeling** zien.
- > De totale waarde van transacties is **14% lager dan normaal**.
- > Alleen bij 'recreatie en cultuur' was recent sprake van een verdere terugval. In de meeste andere categorieën ontwikkelde de pin-omzet zich recent redelijk stabiel.
- > Er is sprake van een **groot gat tussen de goederen- en dienstenconsumptie**. Het zijn namelijk vooral de dienstencategorieën horeca, recreatie, cultuur en vervoer die de grootste klappen krijgen. de verkoop van goederen heeft veel minder hoeven incasseren.

11-1-2021

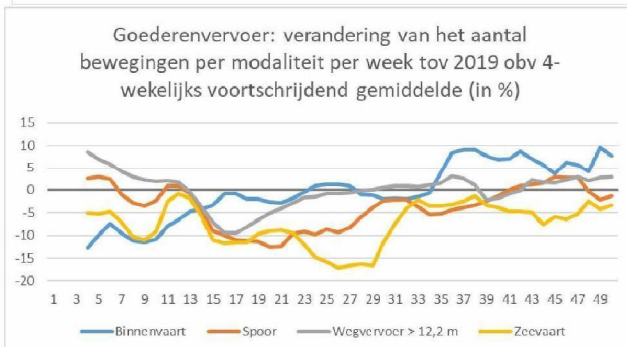
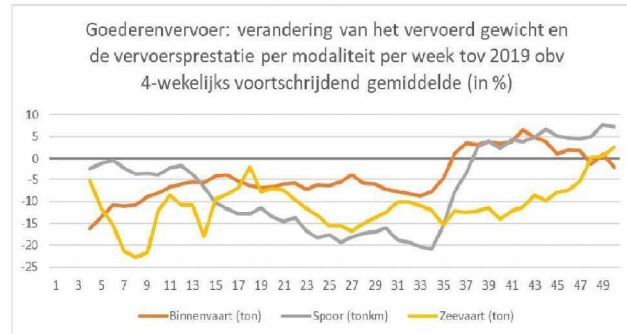
Ontwikkeling pin-omzet en geldopnames recent stabielier

Waarde van transacties door klanten van ING NL, 7-daags gemid als index (jan = 100), afwijking van gem. 2016-2019

Goederenvervoer: vervoerd gewicht/vervoersprestatie en bewegingen (week 50) (Nog geen update beschikbaar)

Binnenvaart (week 50)

- Het vervoerd gewicht over 2020 (tot en met week 50) ligt 5% *onder* het niveau van 2019.
- vanaf week 35 ligt het vervoerd gewicht *boven* het niveau van dezelfde week in 2019. De laatste 4 weken schommelt het vervoerd gewicht *rond* dat van 2019.

Spoor (week 50)

- De vervoersprestatie over 2020 (tot en met week 50) ligt 6,6% *onder* het niveau van 2019.
- Sinds week 36 ligt de vervoersprestatie *boven* het niveau van dezelfde week in 2019. In week 50 nam deze af tot 0,7% *boven* het niveau van dezelfde week in 2019.

Zeevaart (week 48)

- Het vervoerd gewicht over 2020 (tot en met week 48) ligt 10% *onder* het niveau van 2019
- Het vervoerd gewicht in 2020 ligt van week tot week steeds *onder* dat van 2019. In week 48 lag het vervoerd gewicht voor het eerst *boven* het niveau van de zelfde week in 2019, namelijk met 8,1%.

Wegvervoer (week 50)

- Het aantal verkeersbewegingen ligt sinds week 30 *rondom of boven* het niveau van 2019. Het aantal verkeersbewegingen in week 50 ligt 3,5% *boven* het niveau van 2019.

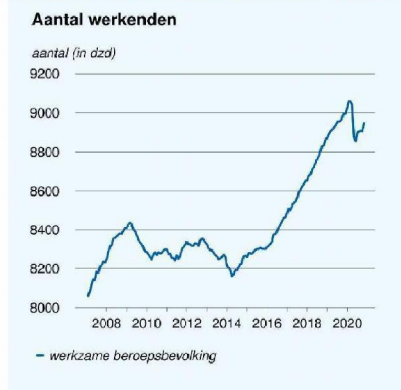
16

Data: CBS (de data zijn gecorrigeerd voor feestdagen)

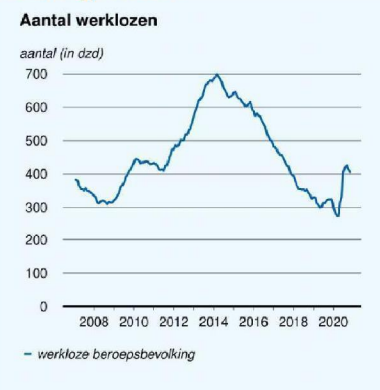
3. Economische gevolgen

3.5 De arbeidsmarkt laat een opleving zien

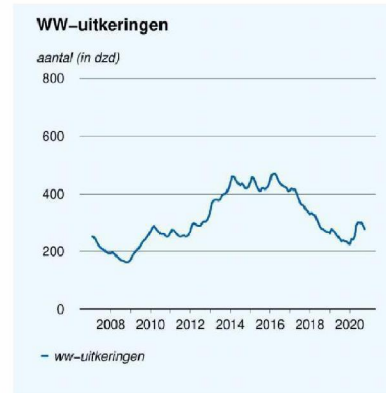
Het aantal **werkenden stijgt in oktober fors (40 duizend)** tot 8.906 duizend personen.

Dat komt omdat er meer mensen een baan vinden.

De **werkloosheid daalt in oktober met 7 duizend beperkt** en bedraagt nu 406 duizend. Het werkloosheidspercentage is nu 4,3%.

De werkloosheid moet fors stijgen om op het geraamde jaargemiddelde van 395 duizend personen uit te komen. Als de werkloosheid niet verandert in november en december blijft het jaargemiddelde ruim onder de 370 duizend personen (3,9 procent).

Het aantal **WW-uitkeringen stabiliseert** tot 278 duizend.

De instroom is stevig gestegen (+37%). De hoogste stijging van de instroom ligt in de sector horeca. Tegelijkertijd lag de instroom in september bijzonder laag, namelijk op het niveau van september vorig jaar.

UWV verwacht dat de WW in 2021 stijgt naar hetzelfde niveau als tijdens de top van de financiële crisis in 2013/2014.

Bron: [CBS](#) en [UWV](#).

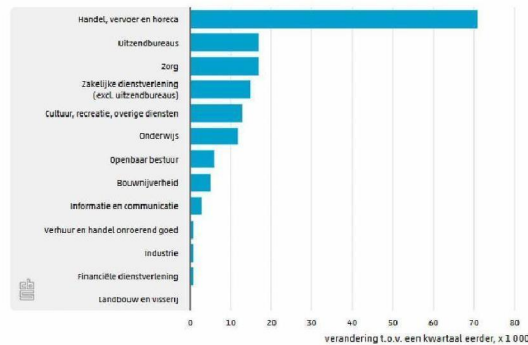
3. Economische gevolgen

3.5 De arbeidsmarkt laat een opleving zien

Gedeeltelijk herstel in derde kwartaal:

- Verschillende indicatoren laten verbetering zien, waaronder vacatures (+16 dzd) en het aantal gewerkte uren (+4,7%).
- **De krimp in banen uit het tweede kwartaal is met ongeveer 55% (164 dzd) hersteld.**
- Het aantal banen herstelde vooral in de sector 'handel, vervoer en horeca', zie hieronder. Bron: [CBS](#).

Ontwikkeling banen, seizoengecorrigeerd, 3^e kwartaal 2020

Flexwerkers en jongeren (aan het begin) hard geraakt:

- Jongeren hebben vaker een flexcontract en werkten vaak in de hard geraakte sectoren ([UWV](#)).
- De meeste ondernemers gaven in september aan dat hun vraag naar flexibele krachten is afgenomen ([CBS](#)).
- De afname van het aantal jongere werkenden in het tweede kwartaal (87 dzd) ligt vooral bij onderwijsvolgende jongeren (52%) en thuiswonende jongeren (61%). Het aantal werkzame jongeren steeg in het derde kwartaal weer met 33 duizend.

Het is nog niet duidelijk tot in hoeverre en wanneer vaste contracten worden gemaakt:

- Het aantal personen met een vast contract steeg in het derde kwartaal ([CBS](#)). Ontslag vanwege de coronacrisis kwam daarnaast tot september in de meeste sectoren relatief beperkt voor ([CBS](#)).
- Tegelijkertijd zijn er ontslagen aangekondigd. In juni, juli en augustus kreeg UWV ruim 9.200 ontslagaanvragen om bedrijfseconomische redenen binnen (2,7 keer zo veel als vorig jaar) ([UWV cijfers via NRC](#)).

4. Gebruik noodmaatregelen

Maatregelen	Totaal Aantal	Toelichting
NOW (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid)	T/m <u>11 december</u> : <u>37.500 aanvragen en</u> <u>36.000 toekenningen</u>	Het loket voor de NOW 3 (eerste tijdvak) is per <u>13 december gesloten</u> . <u>Vrijdag 18 december volgen nieuwe cijfers</u> . De NOW1 telde 139.000 toekenningen (148.000 aanvragen). Bij de NOW2 was dit 63.000 (65.200).
Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)	T/m <u>eind september</u> : <u>65.000 aanvragen Tozo 3</u>	SZW schat het gebruik van de Tozo aan de hand van een steekproef onder 150 gemeenten. De Tozo1 komt naar schatting uit op 374.000 aanvragen en de Tozo 2 op 119.000. Zie de aantallen voor de Tozo3 links.
TVL (Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB)	T/m <u>14 december</u> : <u>39.349 aanvragen</u>	Het loket voor TVL Q4 is per 25 november geopend. Er zijn 33,639 aanvragen toegekend, voor een totaal bedrag van 527 miljoen euro. 341 miljoen euro is reeds uitbetaald. Het loket voor TVL 1.0 (juni-september) is gesloten. Met nog 839 aanvragen in behandeling, zijn er 41.879 aanvragen toegekend voor in totaal 544 miljoen euro. 436 miljoen euro hiervan is uitbetaald. Bij de TOGS (maart-mei) waren er ongeveer 222.000 aanvragen, waarvan er 216.000 zijn toegekend en 6.000 zijn afgewezen.
Belastinguitstel	T/m <u>13 december</u> : <u>218.101 debiteuren</u>	De omvang van de uitgestelde belastingen is <u>12,3 miljard euro</u> . De mogelijkheid om belastinguitstel aan te vragen is verlengd tot 1 april 2021.
BMKB-C BMKBL-C GO-C KKC (Kleine Kredieten Corona GarantieRegeling)	T/m <u>27 november</u> : Het totaal aantal bedrijven dat gebruik maakt van de regelingen is ruim <u>6400</u>	BMKB-C: <u>924 miljoen</u> BKMBL-C: <u>145 miljoen</u> GO-C: <u>672 miljoen</u> KKC: <u>49 miljoen</u>

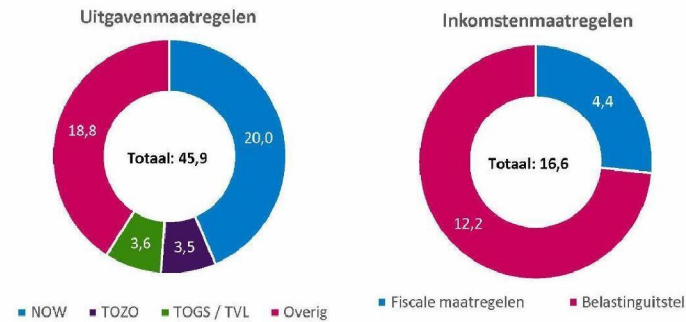
5. Stand overheidsfinanciën historisch tekort, olopende schuld

- We stevenen dit jaar af op een **historisch begrotingstekort van ruim €48,4 miljard in 2020**, oftewel 6,1% bbp. De overheidsschuld loopt daardoor op van 48,8% tot 56,7%. Tussen februari en juli is de schuld al met €61 miljard opgelopen,
- Deze verslechtering is het gevolg van de sterke economische neergang die doorwerkt in lagere belastinginkomsten en hogere uitgaven aan WW en Bijstand. Daarnaast zorgen de noodmaatregelen corona voor een verslechtering van 33 miljard in 2020.

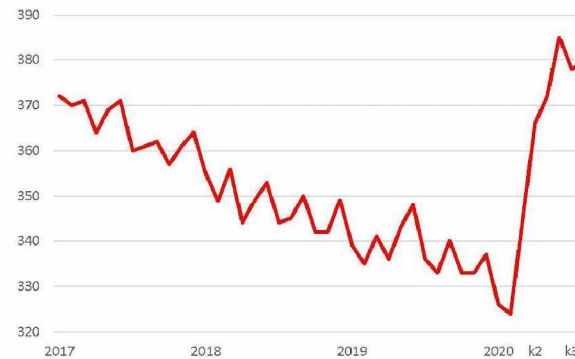
Middellange termijn:

- De overheidsbegroting behoudt in 2022-2025 een tekort, dit tekort neemt geleidelijk af van 4,6% bbp in 2021 en 2,4% in 2022 tot 1,2% bbp in 2025.
- De overheidsschuld neemt in 2022-2025 nog licht verder toe, maar blijft onder de 60%-grens. De schuld loopt op van 59,0% bbp in 2021 tot 59,7% bbp.
- Het houdbaarheidssaldo is licht verbeterd ten opzichte van de vorige raming, tot een tekort van 2,4% bbp.

Omvang noodmaatregelen in miljard

Ontwikkeling overheidsschuld in miljard

6. Internationaal – economische ontwikkelingen

- Op 1 december publiceerde de **OESO** zijn halfjaarlijkse [Economic Outlook 108](#). De OESO is wat optimistischer geworden. De krimp wordt dit jaar op 4,2% geschat en de groei op 4,2% en 3,7% in 2021 respectievelijk 2022. Maar het is onvoldoende om weer terug te komen op het pre-corona groeipad. Zoals het er nu naar uitziet zal de wereldproductie ongeveer 4-5% beneden het door het pre-corona groeipad geprognosticeerde niveau blijven.
- De **Chinese** economie lijkt een duidelijk **V-vormig** herstel te vertonen. Kwartaal op kwartaal groeide de Chinese economie in het derde kwartaal met 2,7%. Alles bij elkaar zal de groei dit jaar wel op ergens tussen de 1,5 en 1,75 uitkomen: voor Chinese begrippen slecht maar gegeven de dramatische start van dit jaar alleszins redelijk. Caveat: het zijn Chinese cijfers.
- De **Amerikaanse economie** is in het derde kwartaal met 7,4% tov het tweede kwartaal. Dat is een mooi cijfer, maar het niveau van het Amerikaanse BBP ligt vooralsnog zo'n 3,5% beneden dat van het vierde kwartaal 2019.
- Op 10 december publiceerde de ECB haar nieuwste [prognoses](#). Die zijn in het basispad iets optimistischer dan die van september. De krimp valt dit jaar mee, volgend jaar herstel met een duidelijke versnelling in 2022. Het herstel zal uit binnenlandse bestedingen moeten komen, dus het vertrouwen van consument en producent zal bepalen waar het uiteindelijk heen gaat. De ECB verwacht geen ondersteuning vanuit de exportsector: een no-deal BREXIT en een verder appreciërende euro zetten de concurrentiepositie van de Eurozone-exporteur onder druk.
- **853.000** Amerikanen vroegen in de week eindigende op 5 december een uitkering aan. Dat was een duidelijke stijging t.o.v. een week eerder en ook het werkloosheidspercentage vertoont nu een lichte stijging. Het begint er nu toch echt op te lijken dat de dynamiek van de Amerikaanse economie een klap heeft gekregen. Ook het op 4 december gepubliceerde [arbeidsmarktrapport](#) over de maand november gaf dat aan.

6. Internationaal – economische ontwikkelingen

- **In Europa worden de teugels momenteel sterk aangetrokken.** Het tegengaan van sociale contacten is daarbij leidend. De openingstijden van de horeca worden sterk beperkt, grote bijeenkomsten zijn niet meer mogelijk en de bewegingsvrijheid van personen wordt sterk ingeperkt. In een aantal landen wordt of is een avondklok ingesteld. De gevolgen zullen naast de horeca en culturele sectoren vooral ook de toeristische sectoren raken, maar in hoeverre dit de economische dynamiek in zijn algemeenheid zal raken is vooralsnog onduidelijk.
- › **De PMIs voor november zijn uit** (zie tabel). Het beeld is er niet beter op geworden. Alleen de VS laat een redelijk, eigenlijk een goed beeld zien met stijgende PMIs boven de 50. Ook in november zette zich dat door. De cijfers in Japan en de Eurozone verslechterden over de gehele linie en wijzen op een krimpende economie (een PMI < 50).
- › **Bedrijven zijn overal redelijk positief gestemd over de toekomst**, maar dat lijkt vooral samen te hangen met mogelijke vaccins die de markt gaan bereiken. Maar wanneer dat dan precies het geval zal zijn is vooralsnog onduidelijk. Wat Japan aangaat mag men aannemen dat de dienstensector zich in 2021 gaat herstellen in de aanloop naar de Olympische Spelen in juli/augustus. Maar ook dat is nog ver weg.
- **Het grote probleem in Europa is de dienstensector.** De cijfers wijzen op een dramatische val en het einde daarvan lijkt vooralsnog niet in zicht. De industriële sector blijft het redelijk goed doen en legt daarmee een vloer onder de gehele economie. Maar voor een echt herstel is het nodig dat de dienstensector gaat herstellen. Met alle discussies over het sluiten van de skipistes en het niet openen van de horecasectoren lijkt dat vooralsnog een hersenschim.

Tabel: PMI, Flash Output indices November 2020

	Diensten			Industrie			totaal		
	Sept	Okt	Nov	Sept	Okt	Nov	Sept	Okt	Nov
VS	54,6	56,9	57,7	53,2	53,3	58,7	54,3	56,3	57,9
Japan	46,9	47,7	46,7	46,0	48,7	47,6	46,6	48,0	47,0
Eurozone	48,0	46,9	41,3	55,6	58,4	55,5	50,4	50,0	45,1
- Duitsland	50,6	49,5	46,2	57,7	65,1	62,7	54,7	55,0	52,0
- Frankrijk	47,5	46,3	38,0	52,3	52,1	48,5	48,5	47,5	39,9

Bron: IHS Markit

Caribische delen van het Koninkrijk (d.d. 11-01)

Maximaal controleren (incl. zorg kwetsbare personen)	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	Sint Maarten
Aantal positief geteste mensen totaal (sinds vorige week)	285 (+68)	19	5	4458 (+141)	6042 (+478)	1555 (+93)
Aantal actieve besmettingen	98	0	0	557	535	94
Aantal ziekenhuisopnamen actueel (cumulatief)	1 (9)	0	0 (1)	7 (121)	14 (272)	1 (118*)
Aantal patiënten op IC actueel (cumulatief)	0 (2)	n.v.t.	0 (0)	4 (13)	8 (56)	0 (54)
Aantal patiënten overleden totaal (sinds vorige week)	3	0	0	19 (+3)	51 (+2)	27
Beschikbaarheid IC bedden voor Corona						
Beschikbaarheid zorgpersoneel						
Beschikbaarheid hulpmiddelen						
Testcapaciteit						
Continuïteit acute zorg in de regio						
Interinsulair patiëntenvervoer						